СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 298. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 21 грудня, 1934. VOL. XLII. No. 298. Jersey City, N. J., Friday, December 21, 1934. THREE CENTS.

ПРОТЕСТУЙМО МАСОВО ПРОТИ МАСОВИХ РОЗСТРІЛІВ НА УКРАЇНІ.

ВИСИЛАЙМО НЕГАЙНО ПИСЕМНІ ПРОТЕСТИ ДО ПРЕЗИДЕНТА ДЕРЖАВИ І ДОМАГАЙМОСЯ ЗІРВАННЯ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ЗНОСИН З СОВЄТАМИ, ЯКЩО ТАМ ДАЛІ ДЕРЖАТИМУТЬСЯ СИСТЕМИ МАСОВИХ РОЗСТРІЛІВ І ВІДМОВИ ПРАВА ОБВИНУВАЧЕНОГО НА ОБОРОНУ ПЕРЕД СУДОМ.

ЗВЕРТАЙМОСЯ ВІД ІМЕНИ НАШИХ ПОЛІТИЧНИХ ГОРОЖАНСЬКИХ КЛЮБІВ І ІНШИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ ДО КОНҐРЕСМЕНІВ І СЕНАТОРІВ З РЕЗОЛЮЦІЯМИ, ЩО ВИМАГАЮТЬ ВІД НИХ, ЩОБ ВОНИ НЕГАЙНО ПОРУШИЛИ В КОНҐРЕСІ, ЯК ТІЛЬКИ ВІН ЗІЙДЕТЬСЯ НА НАРАДИ В СІЧНІ, СПРАВУ ТЕРОРУ І МАСОВИХ РОЗСТРІЛІВ В СССР, А ЗОКРЕМА НА УКРАЇНІ.

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ НА ТЛІ НАМАГАНОГО ЛІНЧУ

ШЕЛБІВИЛ (Тенесі).—Відколи до вязниці при місцевім суді привезено 22-літнього Мурина Е. К. Гариса, щоби передержати його до суду, на котрий він мав стати за намагане знасилування 14-літньої білої дівчини, по місті стали збиратися шайки білих людей та пошептувати про те, що його треба злінчувати. Для охорони Мурина говернор вислав ескорту національної ґвардії. Коли в середу рано Мурина брано до судової салі, товпа зібраних коло суду білих рушила, щоби вдертися до салі. Члени охорони заступили їм дорогу з крісами в руках, з газовими бомбами на поготівлю, з машиновими крісами у вікнах на другім поверсі. Коли товпа натиснула, сторожа відперла їх кількома газовими бомбами. Підчас рукопашної бійки Ролі Едвардс, 30-літній маляр, дістав багнетом у черево смертельну рану.

Кілька годин потім товпа знову почала наступати на судовий будинок. Каже шериф, що між ними було багато пяних. Один з товпи гилякою дерева розбив шибу в вікні судового будинку. Сторожа відразу почала стріляти. Одна з куль поцілила Пета Лоиса, котрий підійшов кілька кроків та помер. Жовніри зміцнили вогонь і товпа відступила. Ранених є 7 осіб.

Уряд вивіз Мурина з міста, перебравши його за жовніря та давши йому на голову протигазову маску. Потім уряд відправив сторожу від судового будинку. Пізніше вечором білі знову зібралися товпою, напали на судовий будинок і спалили його. Ніхто не пробував дому ратувати. Товпа підпалила теж вантажні авта, котрими приїхали жовніри. Шкода виносить кількасот тисяч долярів.

БІЗНЕС НЕ ХОЧЕ ПРОВОДУ УРЯДУ.

ҐВАЙТ СОЛФОР СПРИНҐЗ (Вест Верджінія)— Збори провідників бізнесу вислали вже президентове Рузвелтови вироблений ними плян оживлення бізнесу.

Цей плян спирається на погляді, що оживлення бізнесу це впершій мірі діло самого бізнесу. Уряд не має до цих заходів мішатися, хіба що він хоче усувати перешкоди, які бізнесмени могли би стрінути при виконуванню своїх плянів.

Плян специяльно звертається проти того, щоб уряд виробляв або торгував якиминебудь товарами.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГОТОВЛЯЄ СЕСІЮ КОНГРЕСУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт виготовив уже цілу низку листів до конгресу в ріжних питаннях політики і ті листи він вишле до конгресу з домаганнями законів, потрібних урядови для ведення відбудови краю.

У розмові з газетярами президент висказав надію, що конгрес скоро заявиться в справі довготи годин праці та робітничої заплати.

АМЕРИКА ГОТУЄ ДВО-МІЛІОНОВУ АРМІЮ.

ВАШИНГТОН. — На переслуханнях перед сенатським комітетом для розсліду фабрикації амуніції розкрито факт, що американська армія в часі війни мала би мати 2 міліони жовнірів.

Показалося теж, що визначні провідники промислів зачислені армією між дорадників армії щодо закупна потрібних для неї річей.

ЗАПОВІДАЄ ІНФЛЯЦІЮ.

СКРЕНТОН (Па.). — Оґден Л. Милс, що був секретарем скарбу в кабінеті президента Гувера, виголосив тут перед клюбом „Сентюрі" відчит про економічний стан краю, і в ньому доказував, що політика уряду оживити бізнес при помочі широких урядових видатків мусить довести до інфляції.

ЛІКВІДУЮТЬ ФАБРИКИ ЧЕРЕЗ КЛОПОТИ З РОБІТНИКАМИ.

БОСТОН. — Директори підприємства „Гемилтон Вулен Ко." постановили зліквідувати свою фабрику в Савтбриджу, що працювала понад сто літ, бо вважають дальше ведення фабрики неможливим з огляду на клопоти з робітниками. Директори кажуть, що ці клопоти викликали позамісцеві аґітатори.

КАПІТАН „НЮ ЙОРКУ" ПРО РАТУВАННЯ „СІСТА".

НЮ ЙОРК. — Як каже капітан корабля „Ню Йорк", що головно причинився до ратування моряків „Сіста", „Ню Йорк" дістав вістку про небезпеку для „Сіста" в 2-гій годині у вівторок. Він доїхав до „Сіста" в 6-тій годині вечером. Нафтовий корабель „Мобилойл" уже 24 години ратував „Сіста" безуспішно. Згодом приїхали кораблі: „Авранія", „Европа", „Геролстайн" і інші. „Ню Йорк" згодився з „Авранією" повести ратунок. „Авранія" виллляла на океан довкола „Сіста" більшу скількість нафти. „Европа" освітила його рефлекторами. „Ню Йорк" підплив до „Сіста" й вислав до нього лодку з 10 моряками під командою офіцира Візена. Як лодка підплила до „Сіста", моряки „Сіста" один за одним скакали у воду, звідки залога „Ню Йорку" їх виловлювала. За дві години всі моряки „Сіста" були цілі й здорові на покладі „Ню Йорку". Кораблі поплили кождий у свою дорогу. „Сісто" лишився на місці, зданий на ласку й неласку хвиль.

ОШУКАНСТВА З ІНВАЛІДСЬКОЮ РЕНТОЮ.

У станиславівським окружнім суді відбулася карна розправа за ошуканство і надужиття урядової влади проти Парані Князевич у Раківці, громадського писаря Дмитра Сеньчака і війта Дмитра Луцика. Прокуратор закинув Парані, що роздобула в громаді фальшиве свідоцтво, що її мама живе, хоча перед кількома місяцями померла. Цей документ предложила в почтовім уряді в Надвірній і на тій основі виплачувано їй два місяці інвалідську ренту, якої не мала права діставати після смерти матери. Сеньчака і Луцика потягнено до відповідальности за безправне видання того свідоцтва. Обох засуджено по півтора року вязниці, а Параню Князевич на 6 місяців.

ЗГИНУЛИ 300 РАСОВИХ КУРЕЙ.

Під Краковом створено велике заведення плекання курей, що мало коло 800 курок і когутів найкращої англійської раси т. зв. леґгорнів. Управа цього заведення заявила в останніх днях від міського гицля мясо на живлення курей. Мясо, яке він доставив, було видко зіпсуте, бо до двох днів згинули 300 штук дробу. Ветеринарійний лікар ствердив пошесть тифу і наказав знищити решту зіпсутого корму та ізолювати здорові штуки.

БОМБИ НА КУБІ.

У Гавані в ночі з вівтірка на середу підложено коло 80 бомб. З того числа коло 50 вибухли, ранячи 5 осіб та спричиняючи багато маєткової шкоди. Жовніри знайшли в пакунках пасажирів одного боса, що їхав з Сантіяґо до Гавани, велику скількість динаміту. Арештовано 63 особи.

ПОВОРОТ ПІСЛЯ 18 ЛІТ.

В Тернополі придержано 41-літнього Амброза Бучковського, якого ще в 1916 р. забрали з Козової, пов. Бережани, російські війська як візника до Росії, де перебував досі. Тепер большевицька влада виселила його як чужинця біля Підволочиськ, звідти прийшов пішки до Тернополя. Його відставили шупасом до родинного містечка.

НІХТО НЕ СТРІЛЯВ ДО ГІТЛЕРА.

В Берліні стверджують із ріжних жерел, що розпущені по цілім світі вісти про атентат на Гітлера і його смертельний постріл є неправдиві. Нічого такого не було. Кажуть, що як далі будуть ширитися такі „правдиві" вісти про смерть Гітлера, то він готов жити сотки літ.

НЕЗВИЧАЙНИЙ ОРДЕР.

Гумористичні переживання описує голяндський автор, д-р Фабріціюс, зі свого побуту в Сіямі. Він має в столиці цього краю, Бангкоку, гарну віллю, де залюбки плекав гарні екзотичні голуби. Одного разу король Сіяму, переїжджаючи попри віллю, побачив ті голуби і прислав свого маршала двору з запитом, чи не міг би ті гарні птахи побачити зблизька. Д-р Фабріціюс подарував королеви найкращу пару голубів. За кілька днів король, реванжуючися за дарунок, переслав йому ордер білого слона, що є найвищою сіямською відзнакою. Голяндський автор уважав це за дуже велику честь і носив відзнаку по місті. Але як досі ніхто не звертав на нього уваги, так тепер гурми гарних сіямських жінок, особливо дівчат, почали ходити за ним, усміхаючись привабливо. Це його сильно бентежило і він перестав виходити з дому. Однак і тепер сіямські дівчата не давали йому спокою і вистоювали перед його віллею, немов чогось дожидаючи. Вкінці Голяндець довідався, чому сіямські жінки так ним зацікавились. Ордер, який він дістав від короля, надавав йому право мати 20 жінок. Кандидатки на жінки самі тепер зголошувались.

НІЧНИЙ СТОРОЖ СПРИЧИНИВ ПОЖЕЖУ.

У Покропивній (пов. Тернопіль) згоріло господарство Павла Філіпота. Згоріло 117 кіп пшениці, 153 копи гороху, 100 кіп сочевиці та молотілка, загальної вартости коло 10,000 зл. Слідство виявило, що нічний сторож Карло Янішевський, який тої ночі вартував при стиртах, розпалив був вогонь, щоби собі спекти бараболь. Сильний вітер поніс іскри на стирти й усе збіже пішло з вогнем.

КОМУНІСТИ В „ОБОРОНІ" РЕЛІГІЇ.

В Берліні виходить нелеґально комуністичний щоденник „Роте Фане" (червоний прапор). Одна сторінка тієї газети присвячена обороні релігії і церкви проти гітлерівських переслідувань.

Комуністи вважають релігію своїм найбільшим ворогом і в Совєтах безоглядно нищать найменший прояв релігійности. Тисячі людей, а головно Українців, вислано на Соловки за те тільки, що вони не хотіли відректися віри батьків і не хотіли повірити в божків — Леніна і Сталіна. Але в Німеччині, щоби приподобатися противникам Гітлера, вони беруть церкву в оборону.

От лукава тактика, на яку в 1918 р. зловились українські селяни і повірили словам московських комуністів про землю і волю.

ПІДПАЛ.

У Старому Селі, пов. Бібрка, вибухла грізна пожежа в будинках господаря Гринька Заголика. Вогонь знищив стодолу з усім цьогорічним збором. Поцілійні доходження викрили, що стодолу підпалив Іван Ґузовський з пімсти за програний процес. Палія арештовано.

ТРАҐІЧНЕ КОХАННЯ.

Перед військовим судом у Львові станув стрілець зі школи підхорунжих, Лешек Фіґура, що вбив свою стриєчну сестру, Уршулю Фіґуру. Знав її як доньку свого стрия, власника хутора у Ксаверівці, пов. Сокаль, від дитинства і любився в ній. Здавши гімназійну матуру в Камінці Струмиловій, вступив до школи підхорунжих, а тимчасом Уршуля познакомилася з іншим молодцем і вела з ним листування. На Великдень ц. р. Фіґура взяв відпустку з війська і приїхав до свого стрия у Ксаверівці. Тут бавився весело зі своєю стриєчною сестрою зі своєю стриєчною сестрою але коли мав віїздити посумнів. Написав кілька листів до родичів і знайомих, а врешті увійшов до кімнати Уршулі і після короткої розмови стрілив і повідомив, що застрілив свою наречену, тому, що не хотіла датися поцілувати. В часі слідства виявилося, що Фіґура вже давно носився з наміром убити Уршулю і відобрати собі життя. На розправі Фіґура не вміє пояснити, чому властиво застрілив дівчину.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ПРО СМЕРТЬ М. ГРУШЕВСЬКОГО

ЛЬВІВ. — „Новий Час" пише:

„Навіть смерть, навіть хвилина, коли всі, навіть противники, мусять відкрити голови і поклонитися востаннє перед заслугами і життєвими зусиллями Покійного, не спинили польських ендеків з „Курєра Львовского" кинути досить грубий камінь на гріб бл. п. професора Грушевського. Вони закидають голословно Покійному велитови науки поширювання ненависти до Поляків та сторонниче зображення історії. Та поведінка ендеків на першу вістку про мученицьку смерть бл. п. Професора гідна натаврування. Та з другої сторони, сичання ендеків тільки ще більше зазначує, кого ми зі смертю Покійного стратили."

УМОВИНИ ПРАЦІ НА СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ЛЬВІВ. — У спогадах очевидця-чужоземця про життя на совєтській Україні, які друкують у „Новім Часі", знаходимо таке:

„Хто може — працює. Робітник заробляє пересічно по 100 рублів місячно; денна плата від 2 до 3 рублів. За ці гроші можна купити дуже мало. Один кільограм хліба коштує 3 рублі, отже цілоденна плата йде на те. Пайки в державних склепах трохи дешевші, але вони дуже малі. Тому, хто має родину, живеться дуже важко. Куди краще платні т. зв. умові робітники (200 до 300 рублів). Є це між іншим одною з причин величезної охоти до науки. Наука безплатна, але приймання до шкіл дуже обмежене. Тут мають перш усього першенство діти партійців, Жиди, тощо. В таких умовинах нібито нема безробіття. Але життя робітника куди гірше ніж безробітного в інших країнах Европи".

ХОРВАТИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ ЮГОСЛАВІЇ.

ЗАГРЕБ (Хорватія). — Хорватія звернула на себе загальну увагу з того боку, що її звязано з убивством югославського короля Александра. І тому саме заграничні кореспонденти слідять тепер дуже пильно за тим, що діється в Хорватії. Один з американських кореспондентів підносить, що Хорвати далі ставляться ворожо до Югославії, як тої автократичної країни, в якій диктують Серби. Але з того не треба заключати, що вони є за відірвання Хорватії від Югославії, а за прилучення до Італії чи Угорщини. Навпаки, вони ненавидять Угорщину й Італію навіть більше ніж Югославію. Рух за цілковиту самостійність Хорватії має прихильність тільки в самих молодих, бо загальне переконання таке, що Хорватія замала, щоб існувати самостійно, а далі заважує й те, що вона сама сотками літ мріяла про те, щоб злучитися з Сербами. Цілком певно є вона за ту злуку далі. Треба тільки, щоб Серби змінили свою політичну тактику та дали Хорватії дійсну й широку автономію. Кореспондент подає далі, що вбивство короля Александра Хорватії від Югославії не відчужило, а навпаки, скорше її до неї приближило, бо загал ставиться до молодого хлопця-престолонаслідника з кращим сентиментом ніж до його батька.

АМЕРИКА ВИГРАЛА, АЛЕ НА — ДИПЛЬОМАТІЇ.

ЛОНДОН. — Вправді розбилися переговори в справі обмеження збройення на морі, але делеґат Злучених Держав, Нормен Дейвис, осягнув побіду, бо так зручно повів справу, що Японії не вдалося перехилити Англію на свою сторону. А на те заносилося.

ВІДТИСКАННЯ ПАЛЬЦІВ НЕ ДУЖЕ ПЕВНЕ.

ПАРИЖ. — Д-р Бертільон, знавець у справах відтискання пальців, доказує, що треба бути в суді з такими доказами дуже обережним, бо з літами людини і з її фізичним ростом заходять такі зміни, що потім навіть знавцеви годі розпізнати давні знаки.

СПІР ЗА ТЕ, ХТО ВИГРАВ БИТВУ.

БЕРЛІН. — Від довгого часу ведеться літературний спір за те, хто виграв славну битву під Таненберґом. Генерал Людендорф твердить, що це він виграв, бо вдержався при свому проекті, проти якого був Гінденбурґ. Тепер міністерство війни оголошує документ, підписаний 9 лютого 1933 р. самим Гінденбурґом, у якім той останній стверджує, між ним і Людендорфом не було ніяких ріжниць щодо пляну, як треба повести битву.

РІЗДВЯНЕ ЗАМИРЕННЯ.

САРБРІКЕН (Сар). — Всі партії погодилися, що не має бути ніякої аґітації підчас Різдвяних Свят. Це забезпечує святочний спокій.

ПОВІСИЛИ ЖІНКУ.

ЛОНДОН. — За останніх 8 років перший раз повішено тут жінку, Етел Мейджор, років 42, матір двоє дітей, за те, що вбила мужа. Деякі товариства і визначні люди пробували шукати для неї уласкавлення. А письменник Шо, беручи це під увагу, заявив, що їй не належиться ніяка ласка з тої причини, що вона — жінка.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВІТНЯ РЕАКЦІЯ.

Всесвітня історія залишила нам по Наполеонських війнах „Святий Союз". Це була така спілка побідних монархів, яка проголосила, що бажає закріпити в Европі „божий мир". Справа виглядала так, що немовби Боже Провидіння зіслало на тих монархів якогось божого духа, й вони ось, ідучи за тим вищим покликанням, обєдналися, щоб не допустити до нового пролиття крови.

На словах і в маніфестах це звучало дуже гарно. А на ділі це був початок найчорнішої реакції, абсолютизму і поневолення.

На перший погляд годі порівнувати давній „Святий Союз" з новітньою Лігою Націй, що повстала по світовій війні, теж головно на те, щоб забезпечити вже не тільки Европі, але цілому світови — мир. Але приглянувшися самій суті, побачимо, що обидві ці інституції дуже до себе подібні. Бо ціль як одної так і другої тасама: за всяку ціну не допустити до ніяких територіяльних змін в Европі. І як одна так і друга інституція повстала поправді головно на те, щоб ті, що награбили чужого добра, могли те награблене добро якнайдовше задержати при собі.

Часи змінились. І змінилася форма. Але суть річи осталася тасама. Тільки давніше мав світ до діла зі шляхтою, з князями чи графами і з такими міністрами-реакціонерами як Метерніх чи Бах, а тепер їх місце заступає дуже часто син селянина чи шевця, скажім простіше: якийсь-там д-р Бенеш, чехословацький міністер, чи хто інший, йому подібний. Бо як інакше можна глядіти на ролю от хочби згаданого Бенеша? Самжеж він вів завзяту боротьбу проти Австрії за її політику поневолення народів, сам взивав до її розвалу в імя гуманности, права самоозначення народів, демократії й т. п. А тепер, як Австрія розвалилася, яку ролю сповняє отсей Бенеш? Чи не жандарма тих держав, що використали щасливий момент розгрому Австрії й Німеччини на те, щоб загарбати чужі землі й продовжати на них іще гіршу політику поневолення, ніж її вели давні реакціонери? Д-р Бенеш відгрожується навіть війною на випадок, якби мало прийти до ревізії злочинного версайського договору. А що мають на це сказати ті народи, які з причини того договору сьогодня в неволі? Як це розуміти, що большевик Літвінов і демократ Бенеш сидять сьогодні разом і разом обороняють ненарушальність злодійського політичного діла? Сидять разом задля шкурних інтересів у часі, коли винищується для політичних цілей міліони людей голодом, коли розстрілюється масово безборонних людей, не даючи їм навіть змоги боронитися. Це все діється на наших очах, а Бенеші мовчать і не підносять проти цього спротиву. І за те вважається їх найспритнішими політиками. Дійсно: можливо, що світ бачив гірші часи, але підліших — ні.

Е. Онацький.

ПАМЯТИ ВЕЛИКОГО УКРАЇНЦЯ

(Читано в „Українській Громаді" в Римі 2 XII. 1934).

Часописи щойно принесли вістку про смерть Михайла Сергієвича Грушевського. Чи знайдеться таке українське серце, яке від цеї звістки не затремтить від глибокого жалю? Чи знайдеться такий Українець, який не спиниться мимоволі в своїй щоденній важкій боротьбі за власне існування, щоб піднестися думкою до минулих і будучих перспектив визвольної боротьби за національне існування українського народу? Думаю, що ні, бо з іменем Михайла Грушевського вяжеться не тільки найцікавіший і найважніший період відродження української нації до державної незалежности, але й величезна підготовна робота над збудженням національної свідомости мас того народу, що, за висловом Сергія Єфремова, „на довгому й важкому шляху свойому до теперішнього становища" розгубив був усе, що мав: політичну самостійність і економічні достатки, своє право й освіту, свої закони й суд, свою школу й інтелігенцію; навіть своє імя втратив у безупинній боротьбі за національну індивідуальність; зробився нацією без назвища, нацією просто „людей", ще гірше — нацією „дядьків".

Зробився нацією „Іванів Непомнящих".

Заслугою Михайла Грушевського було те, що він повернув усім цим міліонам „непомнящих" їх память, а з тим і їх національне ймення, і національну свідомість. Своєю девять-томовою „Історією України-Руси", доведеною до часів смерти Богдана Хмельницького, пятьтомовою „Історією української літератури" та якою тисячкою — кажемо тисячкою! — інших книжок і статей на ріжні історичні і політичні теми Грушевський поставив себе в історії українського відродження поруч з Тарасом Шевченком. Після праці Михайла Грушевського українська нація нарешті себе віднайшла і можна бути певним, що більше вже ніколи себе не втратить.

Я не буду спинятися над описом життя Михайла Грушевського, ані не вважаю потрібним робити огляд його наукової й політичної діяльности. Це буде зроблене в кожному українському часописі відповідними людьми. Хочеться мені під цю хвилю поділитися лише кількома спогадами та думками, присвяченими памяті великого Українця.

Вперше я побачив Грушевського в його власній хаті на другий день після його приїзду до Києва з московського заслання. Не вважачи на безсонну ніч, проведену в хвилюваннях, бо вагон, у якім він їхав з Москви до Києва, загорівся від перегрітої оси, старий, сивий професор радо приймав у себе делегацію студентської української молоді, пильно вдивлявся в незнайомі йому ще обличчя і бадьоро трусив руку кожного.

Ми всі дивилися на нього з великою пошаною, мало не з побожністю. Тоді українська молодь не хворіла на брак авторитетів, а між усіма тими авторитетами хіба міг бути який вищий від авторитету Михайла Сергієвича Грушевського?!

Я не памятаю, про що ми тоді говорили. Ми прийшли були привитати його з поворотом до Києва, і він щось оповідав про свою подорож, але більше розпитував: хотів знати, що вже зроблено в справі організації українського громадянства.

Зроблено було поправді дуже мало; всі ніби чекали, коли повернеться Грушевський зі своєю творчою ініціятивою, зі своєю невичерпаною енергією, зі своїм кольосальним організаційним талантом. А як тільки повернувся, до його дому потяглися делегації за делегаціями. Він біг би був їх приймати безконечно, бо українське громадянство йшло до нього як до свого безконечного єдиного провідника, але він волів бачити всіх у „Центральній Раді", що тільки почала була формуватися. Від першого дня пішли засідання за засіданнями. Вже кілька днів по приїзді Грушевського до Києва відбулася по вулицях Києва, 19 березня 1917 року, перша величезна українська маніфестація, яка вразила і своїх і чужих своїми несподіваними розмірами та ентузіязмом населення. Грушевський приняв у ній найактивнішу участь і маширував у її перших лавах. Коли похід почав наближатися до міської думи, нараз серед членів Київського Виконавчого Комітету (Росіян та Жидів) пройшла хвилююча звістка: „Грушевський... Професор Грушевський іде з маніфестацією!" Члени Виконавчого Комітету, на чолі з головою Бурчаком, поспішно посходили з балькону, вийшли назустріч маніфестації і за хвилину старого професора, переслідуваного царським урядом за його національну роботу для українського народу, виносять на руках на думський балькон. Ось він перед багатотисячним натовпом — український патріярх з відкритою головою і великою срібною бородою. Блідий, схвильований, змучений іще недавніми переслідуваннями, дивився він згори на розгойдане море людських голов, звідки здіймалось одноголосне: „Хай живе професор Грушевський! Хай живе батько Грушевський!" Так: „батько Грушевський". Для всіх отих українських селян, робітників, провінціяльних інтелігентів, що приїздили з усіх закутків України до Центральної Ради зі своїми жалями, зі своїми порадами, зі своїми вимогами, сивий професор з довгою бородою був уже „батьком Грушевським", який мусить усіх вислухати, всіх зрозуміти і всім щось порадити в справі дальшого розвою українського національного руху. Але „батько Грушевський" далеко не всіх вислухував. Дуже охотно приймав делегації селян, особливо на всіляких конгресах і зїздах, яких він завжди був почесним головою, нераз з ними прилюдно цілувався, викликаючи в зворушеній салі грім оплесків. Але старанно уникав усякої „контрреволюції", отих всіх поміщиків-землевласників, що приходили скаржитися на зростаючу в краю анархію. Дехто вбачав у ньому демагогію. Дехто — особливо в пізніших часах, коли українська справа під натиском білих і червоних Москалів, яким з цілого серця допомагали з середини „непомнящі Івани" з малоросів, була тимчасово програна — закидав старому професорові брак зрозуміння культурної ваги вищих кляс. Але ці всі закиди є безпідставні. В тому стані національної несвідомости, в якому опинилися були українські маси на початку революції 1917 року, та при тому соціяльному голоді на землю, що опанував українське селянство, цю справжню і єдиноможливу основу українського національного руху, для проведіння того руху інакше поведення було неможливе. Селяни, що приходили до „батька Грушевського", були живим символом України, яка прокидалася від вікового сну; землевласники, що приходили ніби до свого „уряду" зі скаргами, були виразниками кляси егоїстично ворожої життєвим інтересам того селянства й у величезній більшости взагалі ворожої всяким українським інтересам, і тому мусіли бути принесені в жертву.

Грушевський не був блискучим промовцем. У його промовах ви ніколи не зустрінете так званих „цвіток красномовности". Але я памятаю деякі його промови в Центральній Раді (наприклад з приводу вбитих під Крутами), що зворушували до сліз і поривали своєю безпосередністю, своєю глибокою вірою в конечний успіх української справи, своєю ідейною щирістю. Його вміння сполучувати думки найбільш безладних та бурхливих засідань робили його головування дуже цінним, хоч дуже часто підчас свого головування, слухаючи одним вухом промовця, він цілу свою увагу зосереджував над поправкою коректурних відбиток та манускриптів, що мусіли йти негайно до друкарні. Працездатність його була дійсно цілком виняткова. Після довгих засідань у Центральній Раді, коли я, ще тоді зовсім молодий сильний чоловік, утрачав всяку здатність до будьякої дальшої роботи, старий професор приймався негайно за писання чи поправлювання написаного. І тільки цею цілковито феноменальною працездатністю можна собі пояснити те величезне духове майно, що він нам його залишає, до дальшого розроблення й продовження.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

СКОРІСТЬ ПОСТУПУ.

Дня 12-го грудня обходжено 33-літній ювилей бездротного телеграфу.

Дня 12-го грудня 1901-го року перший раз переслано через Атлянтійський океан перший сигнал без дроту.

Скільки то від того часу зроблено винаходів, що спираються на цей винахід. Просто тяжко вірити, що цей основний винахід зроблено так недавно. Колись у давнину між одним винаходом і другим тої величини, що бездротний телеграф, минали не століття, а тисячліття.

ЩЕ ОДИН ЮВИЛЕЙ.

Ге саме пригадує нам 30-літній ювилей винаходу літака.

Дня 17-го грудня 1903-го року два брати Райти піднеслися на своїй машині в повітря, доказуючи в цей спосіб уперше, що можна літати в повітрю на машині, тяжчій від повітря.

І знов який поступ зроблено за 30 літ. Ще жиє один з винахідників, а літаків уже вживається в мирі й у війні, для вожіння людей і товарів. Цілу революцію зробив літак у зносинах між людьми, краями й народами. Можливости скорої комунікації при помочі літака просто захоплюють фантазію людини.

Світ нині належить до народів, що вміють скоро вловити кождий винахід та використовувати його для себе. Котрий нарід цього не хоче робити, той мусить скоро уступити своє місце на землі тим, що вміють.

ЮВИЛЕЙ І ХАРАКТЕР.

Коли ентузіясти летництва хотіли святкувати 30-літній ювилей винаходу братів Райтів, Орвил Райт ніяк не хотів дати намовитись до такої участи. Треба було спеціяльних заходів, щоб його на свято затягнути.

Видно, великий летун і винахідник мав відвагу першим пуститися в повітря літати тяжчою від повітря машиною, але не мав відваги парадувати на святі.

Зате на тому святі певно був між передовими учасниками свята неодин, що нічим до винаходу не причинивсь, а може й своєю байдужністю й ворожнечею причинився до його проволоки. Між тими, що хваляться своїми причинками до винаходу, є певно багато таких, що подобають до того осла, на котрім їхав цісар Наполеон підчас побідної битви під пірамідами, а котрий теж міг вважати себе оправданим сказати: Як ми з Наполеоном воювали під пірамідами...

КОЛИ ВІЗЬМУТЬСЯ ДО ОСНОВНОГО?

Широкий розголос дають большевики своїй новій кампанії проти знахорств. Заповідають між іншим переслідувати такі штучки, які нібито обіцюють допомогу нещасній людині, а на ділі тільки її нещастя поглиблюють.

Чи не думають вони під тим комунізму, що обіцює народам Росії полекшу від нещасть капіталізму, а заводить нещастя, ще гірші від тих, які він береться лікувати?

ЩО НАСЛІДУЮТЬ?

З нагоди ювилею відомого американського газетяра Артура Брисбейна подано в газетах, що він бере за стовпець свого писання в газетах Герста 260,000 долярів на рік.

Цікаво, скільки людей хочуть наслідувати його роботу, а скільки людей хотілиб наслідувати його приходи.

Обрубане дерево знов зелене,
І місяць із серпа знов повний стає,
Це бачучи, чесні, не тратьте надії,
Хоч доля гнівная вас гонить і бє.

І. Франко.

Михайло Грушевський.

НЕРОБОЧИЙ ГРИЦЬКО КРИВИЙ

Волинський образок з початку вісімнадцятого віку.

(6)

Зима тяглася помалу в тім жданню. Грицько вже не шукав собі роботи в пана. Вилічували дні до Різдва і по Різдві. Але Ганна була смутна: її якось не тішила ця вандрівка.

Нарешті таки зима пройшла; наближався піст: паска того року припадала рано. Хліб кінчався — бо що трохи здавалося зайвим, то продали ще перед тим. Вже наче наступала весна, все капало й текло, хоч це був щойно лютий.

Грицькови не терпілося; він постановив іти зараз, щоб не купувати хліба.

— Та підожди, поки зовсім ростане; адже ж і хлопець слабий, — вмовляла Ганна. Дитина справді хорувала: горячка напала й по тілу висипало червоне.

— Закутай гарненько, то й нічого йому не буде. Світ не близький, треба йти завчасу. Тепер місяць світить, то можна й по ночи йти.

Ганні й самій вже хотілося скорше дістатись на нове господарство. Коли йти, то йти!

За тиждень до масниці „Круки", відбувши панщину, щоб їх неприсутности не помітили, і виспавшись з вечора, рушили опівночі. Все майно забране було в два клунки, як і два роки тому, і клунки за той час мало що поважчали. Важче тільки було нести хлопця, що через хоробу не здужав іти сам — батько й мати несли його по черзі. Крадучись, пройшли вони селом і, не оглянувшись на свою оселю, почимчикували дорогою.

Ніч була не дуже холодна, розбита дорога трохи підмерзла, йти було добре. Як розвиднілося, звернули в ліщину, в лісок, посідали й спочили, розстеливши мішки на снігу... День був ясний погідний, і ворони крякали по весняному. Але сонце сідало дуже червоне — на вітер та на мороз; це непокоїло мандрівників. Ще більшої турботи додавав Ганні хлопець: він хрипів і горів у горячці. Годі було дати раду.

Ще за світла вийшли на дорогу, щоб поспіти на ніч, як би взяв мороз. Швидко смеркло́ся, і що далі, то ставало холодніше. Руки покляклі, держачи клунки, мокрі ноги мерзли дуже. Піднявся вітер, пішов сніг, стала метелиця; курява застеляла світ перед очима, вітер наче штрикав і різав лице та руки і забивав дух. Іти було дуже тяжко; раз-по-раз мандрівники збочували з шляху, і тільки нерушений сніг на ріллі давав їм знати про це й направляв на дорогу.

Так пройшла година й друга, нарешті добились вони до коршми. Яким милим, привітним притулком здавалася тепер вона, брудна й смердюча. Але там було повно й без Круків: пристав якийсь пан, занявши „покій", в коршмі сидів фірман і хлопець його, герготіли два Жиди, що теж пристали, ідучи з містечка, і якийсь чоловік подорожній. Коршмар спитався Круків, звідки вони, і Грицько розказав йому казку, що вони ходили в гості до тестя та забарились, і ще щось, чому Жид, очевидячки, не дав віри й трошки. Ганна намовляла Грицька, щоб і собі зістатись ночувати; Грицько сердито відповів, що не можна: Жид певне догадався, що вони втікають, що якраз їх спинять; зіставатися в тій компанії було зовсім небезпечно. Це була правда, і Ганна замовкла.

Але дитина була дуже хора; від неї так і пашило вогнем, а замісць голосу виходив якийсь непевний крик. Ганна згадала, що на селі також хорувала дитина, її мастили горівкою, і вона виздоровіла; Грицько купив за гріш горівки, а за гріш бубликів, думаючи потішити хлопця, але той на бублики не звернув і уваги. Розкутали його, помастили горівкою. Хтось із Жидів радив напоїти його чимсь горячим, розвести меду та зогріти. Головко бідна, що його робити!

Посиділи хвилину ще, й треба було рушати. Думка була така, що якось Бог дасть добитись до сусідніх Марковець — до села було тільки пять верств, і там можна буде заночувати безпечно. Грицька їла нудьга й злість: невже йому і в таку погоду пристати не можна, мусять блукати, коли й пси сплять у сухому, і він уже каявся і лютився, що пішов зі села.

Вийшли. В відчинені двері разом полинуло морозне повітря з снігом. Метелиця не переставала; місяця не було й знаку; все куталося в те сизе, чарівне покривало. Повіє вітер дужче, встануть густіші хмари снігу, і в повітрі мов заколишуться, заточуться мов би якісь чудні істоти, поки не зникнуть в сніговому морі.

Швидко коршма зникла за курявою. Круки знову зосталися самі, самі в безкрайому, страшному морі метелиці. Вони пройшли верству, другу, ногами намацуючи дорогу, щоб не заблудити. Вітер з усієї сили налітав на них, мов би хотів збити з дороги й занести не знати куди; він забиравсь під свитину й виривав звідти останнє тепло; він гнув на бік, не даючи йти просто дорогою; він насвистував насмішкувато на вухо свої пісні, холодні й страшні, як ця снігова пустиня.

Йти було дуже тяжко. Вітер далі стих, але мороз був тяжкий. Круки напиналися з останнього, щоб не пристати. Грицько йшов з якоюсь розпукою й злістю; його брала охота кинути на зло комусь свій клунок й лягти на землю, але він тимчасом ішов механічно. Ганна не відставала від чоловіка, поки не заточилася.

— От, яка бо ти! Дай мені свого клунка, давноб було мені дати, — сказав Грицько до неї, але побачивши, як вона пробувала йти, додав:

— Нічого з цього не буде! Треба розікласти багаття, хоч погріємся! Звернімо в ліс та пошукаймо гілля на огнище.

Вони звернули. Снігу в лісі було небагато, вимело звідти, але збирати гіляки було трудно. Ганна поклала дитину на ряднині, вкривши зверху, і стала збирати хмиз. Це забрало досить часу. Грицько нагромадив купку гілляк і почав розпалювати; Ганна скинула й своє гілля і роздмухувала огонь разом з ним.

Полумя розгорілось потроху. Ганна пішла взяти дитину; вийнявши зпід ряднини, вона взяла й понесла хлопця до огнища. Гілляки не хотіли горіти, тріскали й шипіли від вогкости; Грицько все дмухав й увесь вдався в свою роботу, аж Ганна разом страшно скрикнула. Грицько кинувся до неї: та піднесла дитину до огнища й пильно придивлялась до неї: хлопець не ворушився, холодний і блідий...

— Воно вмерло, воно захололо! — Ганна страшно, не по людськи закричала на ввесь ліс і заридала.

Грицько стояв не рухаючись, немов у сні йому привиділося.

— Івасику, голубчику, глянь, глянь на мене, серце моє! — говорила пестиво Ганна до дитини, огортаючи руками, але хлопець мовчав... І Ганна замовчала разом, разом щось в неї перемінилося.

— Вмер, вмер, ой Боже, — заговорила вона вже іншим голосом. — А яж тобі казала: зостаньмося в коршмі ночувати; адже ж я тебе прохала, а ти не послухав, а він вмер, вмер, — несамовито казала вона, держачи хлопця й простягаючи чоловікови.

Грицько стояв несамовито. Попередня злість та нудьга разом підкотилася під серце.

— Ганко, мовчи! — крикнув він раптом.

— Не змовчу, це ти його вбив, от на, вмер, от, — кричала своє Ганна.

— Ганко! — крикнув знову Грицько. В руках його опинився ціпок, з яким він ішов. Грицько не зчувся, як замірився й ударив жінку по голові. Та скрикнула і впала на сніг, на огнище.

Цей окрик вразив Грицька; він опамятався й запал його зник відразу. Далеко кинувши свого ціпка, він кинувся до жінки й став її підводити, але та важко хилилася знову; на силу підвів він її обіруч: Ганна стояла й хилилася, мов нежива. Серце в Грицька заколотилося і дух сперся. Він присунув її до огню, грів, тряс, ворушив. Ганна лежала на руках з дининою в обіймах, нерухома, тяжка, одубіла. Вона теж була мертва, як і дитина.

Ця страшна новина наче памороки вабила Грицькови і відняла сили; впустивши Ганну долі, він і сам без сили, не чуючи себе, спустився на сніг.

(Кінець буде).

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ФОЛ РІВЕР, МАСС.

Слушні були завваги гром. Вавришина з Голійок, Масс., про те, що ми сamі не докладаємо належного труду до того, щоб Ювилейна Кампанія вдалася. Я сам ніколи не думав, що в Новій Англії є так мало членів У. Н. Союза. Бостон чи Провіденс мають рішучо замало членів. А що вже сказати за ту місцевість, де я віднедавна перебуваю, це є за Фол Рівер, Масс. Тут нема до цього часу відділу У. Н. Союза. А були тут аж 3 українські православні церкви й одна католицька. В трох церквах було досі яких 30 священиків. І були тут ріжні дива, але до У. Н. Союза не було кому наших людей затягнути. Було польське збратання, по польських костелах чи галях, чи було московське збратання чи інтернаціональне. Таж там могло бути місце для У. Н. Союза? І чи міг він бути там, де бралося участь у святкуванню 3-го травня, цебто в польськім державнім святі, в часі, коли в краю лилась українська кров, бо йшла „пацифікація".

Та тепер уже інший дух настає в нашій громаді. Вже розбите русофільське гніздо. Є вже відділ ОДВУ, в якім є 30 членів. І тому тепер піде скорше праця біля зорганізування відділу У. Н. Союза. Тільки треба піти хата від хати, як це писав гром. Вавришин, і в той спосіб збирати членів до У. Н. Союза. Це вже почалося робити і є надія, що в короткім часі буде в нас відділ У. Н. Союза.

Н. П. В.

М. Степанчук.

СЛІД ЖИТТЯ

(Пісня).

Паде, паде невпинно сніг,
Вітри гуляють, вихри виють;
Пропав десь слід недавніх втіх,
Билинки зсохлі в полі ниють.

Закрили хмари сонця луч
І світ вповився темнотою;
Блестять леди річок і круч
І верби гнуться із лозою.

Лиш крутим шляхом над яром,
У пітьмі вихру щось чорніє:
Бреде старець-жебрак снігом,
За ним слід вітер снігом криє.

І оглядається жебрак:
Ні тут, ні там сліду немає;
І наш ввесь слід життя оттак
Сніг замете і поховає...

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 90, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 23. грудня, зараз по Сл. Божій, около 10. год. рано. Довгуючі члени мають заплатити свої вкладки на тім мітінгу, бо інакше будуть суспендовані. — Сахар. Волчанський, предс.; І. Чепа, кас.; І. Чепа, мол., секр.

· **Мандрівник** (оповідає): Доля жінки в Персії ще гірша ніж в інших краях Сходу. Нераз бачимо там, як жінка йде в одному запрязі з ослом...

— Е, прошу вас — перебиває хтось із слухачів — у нас це бачимо що дня!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Листопадове Свято.

Дня 18-го листопада відсвятковано в нас память Української Державности заходами відділу ОДВУ і при співучасти укр. прав. парохії та українських національних товариств і сестрицтв.

Церковна галя була виповнена вщерть, як ніколи передтим. З того видно, що Листопадове Свято набирає з кождим роком серед старших і молодих чимраз більшої популярности. Кождий відчуває, що це свято в память борців за волю України, та що на тім святі не повинно забракнути ніякого свідомого Українця, як теж і наших жертв для наших інвалідів. Так розуміє це свято бостонська громада.

Концерт зачався виступом молодечого хору, яким проводив о. Й. Железівський і якого спів випав вдоволяючо. Гром. Н. Давискиба, голова від. 27 ОДВУ, представив коротко наші останні змагання до волі. Потім деклямували шкільні діти, а зі старших А. Івашків про „Листопад", а наша гарна декляматорка, О. Довганчуківна, деклямувала вірш про голод на Україні. Потім почули ми милий голос п. Софії Волощуківної в сольоспіві, витаний сердечно публикою.

Святочну промову виголосив делеґат п. О. Грибівський. Своєю бесідою скріпив духа наших націоналістів та загартував їх до дальшої праці й дальших жертв.

На концерт прибули місцеві громадяни і з околиць. З того теж можна вносити, що в нашій околиці націоналістичний рух відновив народне життя та обєднав нас.

В слові, яке виголосив о. Железівський, покладено вагу на те, щоб іти слідами тих, яких память святкуємо в Листопадових Днях. Гром. І. Чопик зазначив, що такі свята нагадуватимуть нам цілий рік наші обовязки та потребу допомоги нашим борцям.

По відспіванню „Ще не вмерла Україна" громадяни ставили ще дел. Грибівськ..му ріжні запити. Найбільше хотіли знати, коли прийде кінець нашому поневоленню. Переведено збірку в церкві підчас начахидеї і на галі й її вислано до краю на інвалідів через Обєднання.

Н. Давискиба.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Листопадове Свято.

Українська православна громада при 1944 В. Ірі Ст., разом з товариствами урочисто відсвяткувала Листопадове Свято у неділю, 4-го листопада. По Службі Божій відправлено панахиду за поляглих стрільців нашої визвольної боротьби. На панахиді співав хор під управою гром. Йосифа Давиденка. Багато людей прийшло помолитися за душі борців, поляглих за Україну. Зворушаючу проповідь виголосив о. В. Дяків.

А ввечір почали люди надходити до галі на концерт. Людей була повна саля. Настрій був святочний. На салі було тихо, що було доказом, що присутні розуміли, на яке свято зійшлися. Гром. Бунька відкрив свято гарним вступним словом.

Заграла сурма. Відкрилась завіса і програма концерту почалася з сольового виступу артиста Давиденка, після чого хор у супроводі піяна гарно відспівав гимни американських Українців „Далека ти, а близька нам", музика Людкевича, аранжована п. Давиденком спеціяльно для цього свята. Пані Анна Пальова віддеклямувала з чуттям вірш „В шіснацяту річницю Листопадових Днів", п. Давиденко відспівав „На могилу поляглих козаків", слова Оверковича, музика Давиденка, та „Ой чого ти почорніло, зеленеє поле", музика Лисенка. Потім наступив сольовий спів відомої співачки на радіо, пані Стефанії Понамарів. Її спів завжди любо слухати. Сум, який виходив з її пісень, цілком гармонізував з цим святом.

Квартет, у складі пп. Татарова, Давиденка, Лопатовського і Коваленка, відспівав „В ночі на могилі", музика Стеценка. Гарну святочну промову виголосив гром. полковник А. Шаповал. Присутні на святі були литовський архиепископ С. А. Ґеніотіс і о. Лют. Отець Лут, Литовець, дуже добре обзнайомлений з українськими справами і виголосив по англійськи високо патріотичну повчаючу промову.

Перша частина концерту закінчилась мужеським хором, що відспівав „Чуєш, брате мій", музика Ол. Кошиця.

В другій частині виступили діти парохіяльної школи під управою о. В. Дякова. Кождa дитина деклямувала вірш, присвячений Листопадовому Святу, та відспівано цілу низку патріотичних пісень, за що дістали гучні оплески. Хор під управою п. Давиденка відспівав кілька пісень. Далі о. В. Дяків в горячій промові закликав людей до жертв для тих наших героїв, що залишилися в живих, але нездатних до роботи — для наших інвалідів.

Жертви зложили: укр. прав. громада $11; сестрицтво св. Ольги $5; по $2: І. Стефанюк, В. Паньків, Панькевич; по $1: о. В. Дяків, Д. Островський, п. Хомин, О. Лоханська, К. Гавлічинський, М. Пальовий, Ю. Татарів, архиепископ С. А. Ґеніотіс, Л. Кучер, Пеленичка, А. Парута, С. Ментус, М. Савчин, Н. Пікульський, Н. Крук, О. Шостак, С. Вудз, О. Капустяник, пані Коцовська, Кришталь, М. Собко, М. Стружовський, Костів, Воркун, Н. Читвінський, В. Чепіль, Н. Бойчук, Е. Остапчук, Бойко, О. Бунька, В. Музика, Н. Гудз, П. Демерецька, К. Доманчук (стар.), Е. Березовський, Н. Батюк; гр. Маслей $1.50; по 60 ц.: М. Сенів, І. Мотлюк, К. Січевський, П. Підлісний, Н. Древницький; по 50 ц.: полк. А. Шаповал, П. Заруба, І. Сціморський; гр. Степанишин 35 ц.; по 25 ц.: К. Гавлічинський, Леськів, Н. Николишин, Д. Островський, І. Кулинич і В. Чепіль. Решта дрібними. По оплаченню росходів вислано до Обєднання $50 з призначенням: на інвалідів $30, а по $10 на політичних вязнів і Музей Визвольної Боротьби в Празі.

о. Василь Дяків.

Курпилюк свариться з якимсь незнайомим. Тамтой кричить:

— Ти злодію! Ти ґенґстере! Ти грабіжнику!

Курпилюк перебиває йому:

— Що ви собі гадаєте? Чи ви знаєте, хто я?

Тамтой потверджує:

— Певно, що знаю. Я щойно перед хвилиною сказав це вам!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Зі Свята Державности на народні цілі.

Заходами Центрального Комітету Українських Національних Організацій відсвятковано дня 11. листопада роковини відродження Української Державности на Західній Україні. З тої нагоди переведено збірку на народні цілі.

Жертвували: о. Й. Чаплинський $4, а $1 при збірці в церкві св. Володимира. Збірка в церкві: П. Остапчук $3; по $2: Олена Слободян; по $1: К. Пілат, Г. Кинащук, Ева Щерба, Агафія Огар, М. Сухорський, В. Кардаш, А. Поливчак, М. Ядловський, К. Качуряк, Небора, М. Романович, І. Генега, І. Галущак, М. Голубець, І. Франкавич, Т. Луняк, Я. Лещак, М. Гальонович, І. Клок, М. Гринішак. Разом $29, а дрібними датками $14.80.

В церкві св. Володимира підчас панахиди зібрано $20.69. Зі синьо-жовтих кокардок, які розпродувала пані Марія Герета, зібрано $8.39, а з вступних тикетів було $47.50. Ввесь прихід $120.38. Розхід $39.63. Осталося $80.75, які вислано до краю через Обєднання, а то: $40.40 на інвалідів української армії, а $40.35 на акцію ОУН. Якби чиє імя було помильно, або його не проголошено, просимо інтересованих повідомити про це Управу Комітету.

За Центральний Комітет:
Микита Галінович, предс.;
Яць Лещак, заст. предс.;
Константин Пілат, касієр;
Іван Клок, секретар.

ЧЕСТЕР, ПА.

З весілля матерям героїв.

Дня 11-го жовтня б. р., на весіллю в домі громадян Стефана і Марії Ковалів, які віддавали свою дочку Теодору за Льва Квятковського, переведено теж збірку пожертв на народні цілі.

Заініціював її і перевів разом з гром. М. Рубашем гром. Теодор Сорока, покликавши наперед до слова присутнього о. Омеляна Мицика, пароха місцевої укр. прав. парохії.

Жертвували по $1: о. О. Мицик, Н. Рубаш, І. Сорока, Л. Квятковський, М. Єдинак; по 50 ц.: Т. Сорока, С. Рубаш, пані Федоров, Г. Мисишин, Марія Чічерська, Марія Балагура, С. Коваль, І. Заяць; по 25 ц.: Ф. Коцюбан, М. Лебішак, М. Єдинак, М. Броницький, В. Комар, Д. Коваль, Марія Комар, Й. Гатчак, Розалія Весоловська, Антоніна Гатчак, Дж. Матковський, С. Заяць. Решта дрібними.

Загальну суму $12.50 вислано через Обєднання для матерей Біласа і Данилишина $7.

Теодор Сорока.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

THE PEN PAL COLUMN

Again thanks must be given to Michael Elko of Philadelphia, Pa., for all he has done for The Pen Pal Column. Many of the names listed below were sent in by Michael... who has already done much for the Column. We appreciate cooperation at all times and wish to thank Michael for his help.

The Pen Pal Column's letter writing contest is progressing splendidly and we expect to announce the winner's name in any Column now. For the benefit of those who have missed previous Columns we wish to say that there is still time to enter this contest. A two-dollar award will be given to the person who writes the best letter answering the question "Why I Enjoy Writing to Pen Pals." The rules of the contest are as follows: (1) Only persons who have had their names in The Pen Pal Column will be permitted to send in their entries; (2) letters must be from 250 to 500 words long; (3) all letters must be accompanied with the name, address and age of the contestant. The contest closes at midnight, December 31st, 1934. If you wish to enter the contest but have not, as yet, been listed as a Pen Pal, you may send in your contest letter together with your Pen Pal entry letter. (For further details see previous Columns).

And now for that long list of Pen Pals. We dont know how it happened but twenty-two boys and girls wrote in to the Column during the past few weeks. We hope that more letters will be received shortly. Well, here's the list:

Miss MARY MALINOWSKY, 1309 Frankford Ave., Philadelphia, Pa., is 5 ft. 5 in. tall, weighs 127 lbs. and has brown eyes. Mary, who lives on a farm, is interested in dancing and has made it her hobby. Age 16.

Miss CAROLINE YAWORSKI, 123 High St., Phoenixville, Pa., is 5 ft. 5½ in. tall, weighs 130 lbs. and has chestnut-brown hair. Caroline is a junior in the Phoenixville High School. Her hobbies are music, dancing and sports. She promises to answer all letters. Age 16.

Miss JULIA KOWALSKI, R. F. D. Box 64, Avon, Conn. Julia wrote to The Pen Pal Column one before but hasn't received any letters... therefore, I trust that she will not be disappointed this time. Julia is 5 ft. 6 in. tall, has wavy-brown hair and hazel eyes. She lives only 9 miles from the capital of Connecticut. Julia is interested in almost everything. As there aren't many Ukrainian people in her part of the country, Julia would greatly appreciate hearing from some Pen Pals... faithful Pen Pals. She will exchange photographs with the first 4 Pen Pals that write to her. Age 16¾.

Miss ANNE MALIN, 1309 Frankford Ave., Philadelphia, Pa., has blonde hair, blue-grey eyes and weighs 128 lbs. Anne is interested in movies and letter-writing. She would like to hear from both the boys and the girls. Age 17.

HARRY GELETA, 889 North Bucknell St., Philadelphia, Pa., is 5 ft. 11 in. tall. Harry is interested in aeronautics and everything that goes with it. He would like to hear from Pen Pals who are the least bit air-minded. Age 18.

MICHAEL J. ELKO, 717 North 7th St., Philadelphia, Pa., will correspond with those Pen Pals who are interested in organizing a branch of The Ukrainian-American Library Association in their respective neighborhoods. The U. A. L. A. is a national organization. Michael is 18 years of age.

STEVE KARPCHUK, 823 N. Franklin St., Philadelphia, Pa., is interested in sundry subjects and would like to hear from both the boys and the girls. Age 18.

JOHN B. SLEYZAK, 823 N. Franklin St., Philadelphia, Pa., is interested in the opera and music. Age 18.

WILLIAM PAT KUTURLASH, 945 North Bambrey St. Philadelphia, Pa., is 5 ft. 9 in. tall. William is interested in airplanes and motorcycles. He woul like to hear from both sexes. Age 18.

WHITEY IMERSIK, 509 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa., is interested in aviation and would like to hear from both sexes. Age 18.

Miss MARY STROZ, 67 Hopkins Ave, Jersey City, N. J., is 5 ft. 2 in. tall, weighs 102 lbs., has blonde hair and blue eyes. Mary, whose interests are many, would like to hear from Pen Pals and will answer all letters at the earliest possible moment. Mary ejaculates: "Come on, boys and girls... how about a letter!" Age 18.

FRANK and DANIEL WACYK, 22 East 108th St., New York City. Here are two brothers who are seeking and longing for the companionship of Ukrainian Pen Pals. Frank is 6 ft. tall, has blonde hair, blue eyes, a fair complexion, weighs 165 lbs. and is 18 years old. His brother, Dan, is also 6 ft. tall, has dark-brown hair, blue eyes, a dark complexion, weighs 172 lbs. and is 19 years old. Being city fellows, Frank and Dan indulge in all sorts of sports. Frank is an excellent baseball pitcher and Dan is a snappy soccer player. Both attend college and have plenty to tell of their every-day occurrences. Both Frank and Dan like dancing and they specialize in many international steps, including the Ukrainian. They would like to hear from Ukrainian boys and girls who are 16 years of age or over. They will be only too glad to exchange cards, letters and photographs. Don't disappoint either of the brothers!

Miss ANNE DUTKO, 166 Lehigh Ave., Palmerton, Pa., is 5 ft. 5 in. tall, weighs 125 lbs., has brunette hair, a light complexion, and is slenderly built. Anne has taken up commercial work at school. She would like to correspond with boys and girls who are interested in dancing and swimming. Anne wants to know what Ukrainian clubs are doing and how such clubs are run, therefore, she'd like to get in touch with some Pen Pals who know suth things. Anne promises to exchange photographs and will answer all letters and cards. Anne doesn't care to be disappointed. Age 19.

JOHN TERESHKO, 198 Poplar St., Philadelphia, Pa., is interested in automobiles. John plays an accordian. Age 19.

Miss ANNE ANTONIK, 929 East 6th St., Bethlehem, Pa., is 5 ft. 6 in. tall, has light-brown hair and eyes. Anne loves to dance and her hobby is drawing. She lives near the famous engineering university, Lehigh, and the Bethlehem Steel. Anne can tell some interesting things about college. She would like to hear from all Ukrainian boys and girls who are 18 years of age or over. Age 19.

GEORGE ZAZULAK, 5625 Woodlawn Place, New Orleans, La., is 5 ft. 7 in. tall, weighs 128 lbs. and has light-brown hair George, who lives way down South (and incidentally, the only Pen Pal who has written from Louisiana!), will hold any kind of correspondence.... from forestry to politics. Would like to hear from both boys and girls George must have many interesting things to write about. Age 21.

Miss ANNE SLONIOWSKA, 410 E. Spring St., Titusville, Pa., is 5 ft. 2 in. tall, has dark-brown hair, blue-grey eyes and a light complexion. Anne would like to hear from boys and girls who are over 21 years of age, though she will answer all other letters. There aren't many Ukrainians in Titusville and Anne is hoping to get acquainted with someone who isn't ashamed to admit that he's Ukrainian. Anne likes to read, dance and hike... she hopes to travel some day. Her "pet" hobby is collecting pictures of beautiful scenery. She will exchange snapshots and photographs with her Pen Pals, and will send scenic cards to anyone who is collecting them. Anne lives only 2 miles from the Drake Well... the first oil well that was ever drilled. Anne has many interesting things to write about. Age 21.

Miss ANNA-MAY KOBEL, 134 Meeger St., Rochester, N. Y. At present Anna-May is a senior student at Mechanics Institute, Rochester, where she is studying "a most intrigueing and fascinating profession"... dietetics. She has some experience as a student dietician in a hospital and at a famous club in the Adirondak Mountains, N. Y. Anna-May's outside interests lie in many sports—swimming, horseback-riding, hunting—politics and music. At school she participates in dramatics and is a glee club soloist. Anna-May would like to hear from a boy or girl from the western part of the country, preferable a college student. She will, however, appreciate other letters. Anna-May is 5 ft. 2 in. tall, has dark-brown eyes and blonde hair. She would love to exchange her many interesting experiences with some one. She hopes to find a few true Ukrainian friends to barter them with. Don't disappoint Anna-May!

SNOWY ALEXANDER ZAWRYRUCHA, 2418 Merideth St., Philadelphia, Pa., is 6 ft. 1 in. tall. Snowy is interested in things that tend to entertain... parties, for instance. He is willing to take dancing lessons via mail.

JOHN MALIN, c/o Imersik, 509 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa., would like to hear from both the girls and the boys. John is a mechanic.

Miss ANNE MYSAK, Perth Amboy General Hospital, Perth Amboy, N. J. Here's a girl with blue eyes and blonde hair who is a student nurse at "our" city hospital. She weighs 122 lbs. Her hobbies are dancing, singing, and embroidering in Ukrainian. Anne is a member of the Ukrainian Choir "Boyan" and the Ukrainian Social Club of Perth Amboy. She would like to correspond with boys and girls who are 18 years of age or over. Anne will be very glad to answer all letters from Ukrainian Pen Pals. Age 18.

(Note: There are quite a few Ukrainian nurses in the United States. An affort should be made to get these nurses acquainted with each other so that they can exchange thoughts, ideas, etc., and tell of their respective experiences, etc. This arrangement would please all concerned.)

In reference to The Pen Pal Column and the contest address your letters to

THEODORE LUTWINIAK,
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

THE SPORT WHIRL

NORTHAMPTONIANS WIN FIRST GAME

The Northampton (Pa.) Ukrainians won their first game with the Palmerton Holy Name five. The score was 42-32. This was the first game of the season and it portends a good future.

High scorers for the Northampton Ukrainians were Sinkevitch-13 points, Hinda-10, Sayuk-9, and Sawka-6. Those of the Palmerton Holy Name were Zilunsky-10, Yankech-10.

The Northampton Ukes would like to play any Class B teams in the Lehigh Valley. Address your inquiries to Paul Paticha; 1516 Newport Ave., Northampton, Pa.

R. D.

NINE STRAIGHT WINS FOR "COSSACKS"

By defeating the Jamaica Cobras, a strong colored team in the Queens Alliance Basketball League, the Ukrainian Cossacks kept their undefeated status intact. The final score of the game was 35 to 10. The first quarter of the game was the most closely contested one. The score at the end of that period was 3 to 2 in favor of the Jamaica Cobras. Nick Parpan's two foul shots at the start of the second period gave the "Cossacks" a lead which they held to the final whistle of the game. At the half time the score stood 13 to 3 in favor of the "Cossacks."

To date the Ukrainian Cossacks' Basketball team is undefeated in nine games. All the games played to date were played against teams not of Ukrainian parentage. The Ukrainian Cossacks would like to hear from some Ukrainian teams soon.

The star scorer for the "Cossacks" proved to be George "Duke" Duzminski, who shot in nine goals for a total of eighteen points. Nick Parpan was the runner up for scoring honors with three goals and three foul shots for a total of nine points. Johnny Worgul, a new addition to Richmond Hill High School's basketball team, also helped the "Cossacks" by shooting up three goals for a net total of six points.

The game itself was a fast and clean one. Only five foul shots were scored by both teams. Nick Parpan scored three fouls for the "Cossacks". Only the two forwards were able to score for the Cobras. Headley scored three points and Ford scored seven for the Cobras. The "Cossacks" gained a bit more prestige by their victory over the Cobras for the colored boys are considered to be a pretty good ball club.

Up until the last quarter, the game was fairly even. Then George Duzminski went wild. He scored ten points by himself in that period. Every shot that he threw up found the rim. Nick Parpan and Johnny Worgul aided Duzminski in his rampage by their good passwork and shooting. In the last period the "Cossacks" passed the ball around so fast that it was hard to follow the ball. The Cobras repeatedly tried to break up the passwork but couldn't succeed. Although the Cobras' center was taller than Nick Parpan, he couldn't get the tap. Later, George Duzminski switched positions with Nick Parpan so that the "Cossacks" could work their pivots to a better advantage. The change did help for both Nick and George began to score more points on their men. John Parpan again played his usual reliable game. His guarding kept the Cobras from scoring many more points. John is waiting to hear from Perth Amboy regarding some basketball games to be booked through his cousin. To date the Ukrainian Cossacks have scored 284 points against their opponent's 116 points.

Yours in sport,
NICHOLAS SAWKA.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(147).

З трудом Сесилови вдалось увільнитися з замотаного леґкопаду. Останки горіючого літака лежали недалеко від нього. Яку годину пізніше він почув шум моторів над собою.

У яснім сонці ранку, що настав по страшнім індійськім монсуні, він побачив два розвідочні літаки з „Вишневої Ескадри", що кружляли над ним. На щастя, його товариші-летуни полетіли за ним, занявши столицю магараджі.

Вони виминули бурю та побачили, як його тіло випало з літака. Вони шукали й знайшли молодого Англійця, але не знайшли Патриції Кенбі, ні її залоги. З жалем Роджер мусів покинути дальші пошукування, признавши їх безвиглядними.

Накінець він дозволив летунам забрати себе до Дельгі. Довго він банував за колись щасливою дівчиною, що полонила його серце. Лише власне почуття, що він зробив був усе, що тільки міг, щоб її вратувати, давало йому деяку потіху.